

TYÖAJASTA ASIANAJOALALLA

(Über die Arbeitszeit in der Anwaltsbranche)

Suomen Lakimiesliitto teki tämän vuoden keväällä tutkimuksen työuransa alkuvaiheessa olevien yksityisellä sektorilla työskentelevien lakimiesten työoloista. Tutkimusta on käsitelty viimeisimmissä LakimiesUutisissa. Tutkimuksessa haluttiin selvittää mm. työaikoja, ylitöiden määrää ja niiden korvaamista, palkkausta sekä työssä jaksamista. Vastausprosentti oli 43 prosenttia. Noin kolmannes vastaajista työskenteli asianajotoimistoissa.

Ylitöiden teko on tavallista kaikissa yksityisen sektorin lakimiesammateissa. Tutkimuksen mukaan ylitöitä tekee neljä viidestä vastaajasta. Asianajotoimistoissa ylitöitä tekee 90 prosenttia. Osalle ylityö korvataan jollain tavoin. Ylityöt saatetaan huomioida provisiopalkassa tai antamalla vapaata niin sanotusti tunti tunnista. Vastausten perusteella asianajotoimistoissa kaksi kolmannesta kaikista alalla työskentelevistä nuorista lakimiehistä tekee ylitöitä täysin korvauksetta. Todellinen viikkotyöaika on asianajoalalla 47 tuntia. Se on korkeampi kuin muilla aloilla. Mikäli näin on ympäri vuoden, työaikalaian mukainen vuosittainen ylitöiden enimmäismäärä ylittyy. Nimellinen palkka asianajotoimistoissa näyttää olevan keskitasoa. Viikko-

työajan ollessa korkea, todellinen palkkataso putoaa vertailussa melko alas.

Ylitöiden tekeminen lisäsi vastaajien kokemaa työuupumuksen oireita tai stressiä. Tutkimuksen mukaan ylitöitä tekevistä vastaajista 67 prosenttia ilmoitti tunteneensa työuupumusta tai liiallista stressiä. Ylitöiden korvaaminen vaikuttaa myös vastaajien kokemaan työmäärään, työssä viihtymiseen sekä työuupumuksen tai stressin tuntemiseen.

Suomen Asianajajaliitto on toteuttanut Asianajajatutkimus nimellä kulkevan laajan asianajotoimialaa koskevan kartoituksen 1970 –luvun alusta lähtien noin viiden vuoden välein. Viimeksi tutkimus teetettiin vuonna 2007. Myös tässä tutkimuksessa todettiin asianajajien työpäivien olevan pitkiä ja niiden pidentyneen edellisestä tutkimuskerrasta. Työviikot ovat huomattavan pitkiä etenkin Helsingissä ja liikejuridisissa toimistoissa. Tutkimuksen mukaan asianajajat tekevät keskimäärin 46,1 tunnin työviikkoa. Pääasiassa liikejuridisia toimeksiantoja hoitavat asianajajat tekevät keskimäärin 47,5 tunnin pituista työviikkoa, muut keskimäärin 44,3 tuntia viikossa.

Tutkimuksen mukaan lähes 60 prosenttia asianajajista kokee työmääränsä lisäänty-

neen kolmen viimeisen vuoden aikana. Toisaalta työmäärä on vähentynyt 10 prosentilla asianajajista. Tutkimuksessa koettiin ongelmaksi vapaa-ajan riittävyys. Riittävä vapaa-aika koettiin tärkeäksi, mutta sitä onnistuttiin järjestämään huonosti.

Suomen Lakimiesliiton tutkimuksen tiedot kerättiin huhtikuussa. On esitetty, että viikkotyöaika koskevat tiedot näyttävät edustavan varsin hyvin koko vuoden keskiarvoa. Mikään hiljainen kuukausi huhtikuu ei asianajoalalla ole, mutta ei kiireisinkään. Asianajoalalla työskentelevistä vastaajista valta-osa on isoista toimistoista. Heidän työtehtävänsä ovat todennäköisesti sellaisilta oikeudentaloilta ja toimeksiantotyypeistä, joissa viimeisinä vuosina on tapahtunut paljon. Tämän syksyiset maailman talouden tapahtumat saattavat vaikuttaa tilanteeseen.

Asianajoalalla työskentelevät ovat monesti riippuvaisia muiden aikatauluista. Asiakas edellyttää työn tekemistä tietyssä aikataulussa. Jonkin työn eteenpäin saattaminen voi riippua vastapuolen tai jonkun muun asiaan osallistuvan aikatauluista. Alan kansainvälistyminen tuo lisähaasteita, kun asiakkaat ovat eri aikavyöhykkeillä. Päivät käräjillä

saattavat venyä odottamattomalla tavalla. Lakimiesliiton tutkimuksen mukaan asianajoalalla työskentelevät eivät kokeneet työaikaansa liian korkeaksi juuri keskimääräistä enempää. Olemme ehkä tottuneet ajatukseen alan pitkistä päivistä. Voi olla, että olemme niihin liiankin tottuneita.

Selvää on, ettei asiakkaiden toimeksiantoja voi hoitaa ilman, että joskus tehdään pitkiäkin päiviä. Toisaalta työnantajan vastuulla on järjestää työtilanne ja henkilöresurssit sellaiseksi, ettei näin ole jatkuvasti.

Asianajoalalla on paljon erityispiirteitä, jotka aikaansaavat ajoittaiset ylityöt. Tutkimuksista tuleva viesti kannattaa kuitenkin huomioida. Lähitulevaisuudessa moni työntekijä siirtyy eläkkeelle ja uusia tarvitaan. Moni muukin ala kuin asianajoala kilpailee jatkossa entistä voimakkaammin työnhakijoista. Asianajoala on tähän mennessä houkuttanut nuoria. Uskon näin olevan jatkossakin kunhan huomioimme tutkimuksista ilmenevät asiat. Työntekijät arvostavat työpaikan ilmapiiriä, mahdollisuutta kehittyä työssään ja saada haasteellisia tehtäviä. Työn määrän ja vapaa-ajan tulee kuitenkin olla järkevässä suhteessa toisiinsa.

Riitta Leppiniemi